

Deze week **Fotograaf Maarten Helle over gevelletters**

Maarten Helle, voor de letter T op de gevel van het INIT-gebouw in Amsterdam. Foto Joost van den Broek/de Volkskrant

'Ik loop echt niet altijd met mijn hoofd in mijn nek'

Maarten Helle fotografeert letters in Amsterdam: typografie die deel uitmaakt van oude en hedendaagse architectuur. Deze week verscheen zijn boek *Amsterdam in Letters*, met foto's van Tuschinski tot de Mac Bike. Door Robert van Gijssel

U komt uit de wetenschap, komt daar ook uw fascinatie voor letters vandaan?

'Nee, wel mijn drang tot rubriceren. Het drong pas na mijn afscheid van de biologie tot mij door dat er verschillende lettertypen bestonden. Ik ging werken in de vormgeving, en ging architectuur fotograferen en dan vooral details. Een van die details was vaak de belettering op een gebouw. Door anderen werd ik erop gewezen dat al die foto's van letters misschien wel een apart onderwerp vormden.'

U bakende dat nieuwe onderwerp wel af tot Amsterdam. Is die stad zo bijzonder wat betreft letters?

'Ja, omdat in Amsterdam veel gebouwen uit de Amsterdamse School staan en die hebben vaak bijzondere belettering. Maar rondkijkend in Haarlem trof ik ook fraaie letters, op oude melkfabriekjes en oliehandelsmaatschappijen. Utrecht heeft het Minnaertgebouw in de Uithof met mooie letters, en natuurlijk het postkantoor op De Neude. En dan hebben we nog drukkerij Veenman in Ede.'

Hoe komt u aan uw letters, loopt u er gewoon tegenaan?

'Ik ga ernaar op zoek als ik wandel

en fiets, en ik word veel getipt. En als ik tegen een fraai gebouw aanloop, dan wil ik nog weleens aan de achterkant kijken of daar nog mooie letters te vinden zijn. Maar het is niet zo dat ik altijd met mijn hoofd in mijn nek loop op zoek naar letters, en in mijn eigen buurt ken ik alle letters ook wel.'

Wat is nu een echte topletter?

'In de periode tussen 1870 en 1910 werden letters in tegels aan de gevels geplaatst. De vormgeving van deze letter werd vaak gedaan door de keramische werkplaats die de tegels bakte. In de periode van de Amsterdamse School, in de jaren twintig en dertig, werden letters in staal gegoten en meestal ontworpen door de architect zelf. Deze vormen vaak een prachtige eenheid met het gebouw. Mijn favorieten zijn de driedimensionale letters aan het Lloyd Hotel en de groene wieber met letters aan de achterkant van het Tuschinski Theater. Heel verrassend, tegen een enorme blinde muur.'

Wordt er tegenwoordig nog aardig beletterd?

'Fantastisch is het nieuwe Booster-gemaal op het Zeeburgereiland, waarop het woord Booster rondom in het groenige beton is ge-

zandstraald. Een en al letter. Ook heel bijzonder zijn de enorme rode letters van de fietsverhuur Mac Bike. De eigenaar heeft de kleine vierkante raampjes aan de binnenkant met rood folie bekleed tot ze samen de juiste letter vormde. Je ziet in sommige ruitjes de folie al een beetje loslaten. Bijna schattig!'

Je ziet de laatste jaren complete gedichten op muren verschijnen, een letterwildgroei. Is zo veel letter niet wat veel van het goede?

'In mijn boek staat een voorbeeld, het gedicht van J.C. Bloem tegen een huis aan de Dapperstraat. Dat is bij het ontwerp van het gebouw betrokken, en hier vind ik het een prettige aanvulling op een verder vrij neutraal grijs pand. Maar inderdaad, de laatste tijd worden er soms zomaar teksten, van Annie M.G. Schmidt of zo, tegen een gebouw geschilderd. Dat hoort niet, dat zijn losse flodders. Maar die teksten bladderen vanzelf weer af.' ■

Amsterdam in Letters van Maarten Helle, met essay van Willem Ellenbroek. Uitgeverij Valiz; € 29,50; ISBN 978 90 78088 25 7.

Maarten Helle geeft ook letter rondleidingen, zie www.hellebeelden.nl